

ОДА ЖИВОТУ ВЕРЕ МИЛИЋ

Анстракт: У средини која до тада не познаје сличне гестове младих, Бањалучанка Вера Милић (1900–1943) одлучује се за студије сликарства и то на Академији ликовних умјетности у Прагу. Диплому Академије стиче 1923. године. Формирана у прашкој средини, у којој тих година доминира пленеристички начин сликања, Вера Милић није могла да му одоли, а није ни стигла да начини отклон или корак даље од ове или овакве поетике. Њена слика је увијек чврсте композиције, сигурног цртежа, згуснуте форме и све ово преливено је прегрштима свјетлости.

Заборављена у својој средини, а друга је неспремна да је валоризује, слика Vere Милић, послје година и деценија заборава или ћутње, враћа се и уписује у књигу сликаркиног родног града, али и наше ликовне мапе двадесетог вијека.

Кључне ријечи: Вера Милић, сликарка, Спиридон Шпиро Боцарић, Перо Поповић, Бања Лука, Праг, Опатија.

У средини која до тада не познаје сличне гестове младих, Бањалучанка Вера Милић се, по диктату свога креативног духа, 1918. године одређује за студије умјетности. Није изостала ни подршка породице, али ни она, необично значајна, породичног пријатеља, сликара Спиридона Шпире Боцарића (1876–1941), тих година неприкосновеног ауторитета, не само у ликовном животу, него уопште у култури Бањалуке. Нашло се ту још једно умјетничко име – Перо Поповић (1881–1941), од којег Вера добија прве сликарске поуке у Великој реалци.

За све Верине године (1900–1943), посебно оне бањалучке и затим оне опатијске, од 1923. до 1943, изостала је једна друга, за умјетницу и за нас значајна подршка – писана ријеч, изложба.

Очекујући да то уради ова средина, друге не препознају њено дјело па га и не валоризују. А овдје је требало мало више личне и професионалне радозналости и интересовања да дјело ове наше умјетнице, и не само њено, не би данас прекривале деценије заорава.

Како нам у оваквим приликама ћутња није блиска, отварамо невелико сликарско завјештање Vere Милић, жељни да оно, иако са значајним закашњењем, оживи, али и да допунимо српску ликовну мапу двадесетог вијека.

Вера Милић (десно) у Опатији

Њој буди природа. У реално датом она налази своје мотиве, али их она не преписује, она их преобликује у духовне феномене – доживљаје. Тако њено дјело, или дјела, живе као паралелна појава постојећој стварности и егзистирају по независним законима своје природе.

Најчешћи мотив своје слике, мртву природу, Вера Милић темељи на сигурном цртежу, простудираној, класично постављеној композицији, згуснутим формама, готово по правилу смјештеним у први план слике, те брзом, виртуозном потезу. Све то доживљавамо као добру основу или подлогу за оно доминантно у нарави умјетнице – боју.

Са сликарске палете Вера бира супротстављене тонове топлих и хладних боја – жуте и црвене наспрам модре и зелене. Како би слика још више и значајније оживјела, сликарка бијелом акцентује поједина мјеста на њој. И све

то као да је недовољно слици Вере Милић да живи своју пуноћу. Сликарка је прелива прегрштима свјетлости.

Слику Вере Милић доживљавамо као оду животу. На њој нема тамног, тешког тона боје, чак ни таквог њеног акцента, који би указао на сликаркино дуго боловање и рани одлазак. У четрдесет трећој години живота угасила се у Опатији, а нови господари њеног града избрисали су је из књиге рођених.

Послије свих деценија заорава, Веру Милић уписујемо у ову и све наше књиге, овај пут трајно, и враћамо је у Бањалуку на једини могући и за њу најљепши начин – сликом.

Данка Дамјановић

Ода животу Вере Милић

Резиме

У средини која до тада не познаје сличне гестове младих, Бањалучанка Вера Милић (1900–1943) одлучује се, подржана сликарима, кућним пријатељем Спиридоном Шпиром Боцарићем (1876–1941) и Пером Поповићем (1881–1941), Верином професором са Реалке, за студије сликарства на Академији ликовних умјетности у Прагу. Диплому Академије стиче 1923. године. Формирана у прашкој средини, у којој тих година доминира пленеристички начин сликања, Вера Милић није могла да одоли, није могла да начини корак даље од оваквог начина сликања. Њена слика је увијек чврсте композиције, сигурног цртежа, згуснуте форме и све ово је преливено прегрштима свјетлости.

Заборављена у својој средини, као и бројни други, а друга неспремна да је валоризује, слика Вере Милић остала је, свакако неправедно, деценијама под велом тишине и заорава. Ријечју враћамо слику Вере Милић, уписујемо је, не само у књигу Вериног родног града, трајно је биљежимо у ликовној мапи нашег двадесетог вијека.

Danka Damjanovic

Ode to Life of Vera Milic

Summary

In the environment which until then did not know similar gestures of youth, Vera Milic (1900-1943) from Banja Luka decided to study painting at the Academy of Fine Arts in Prague. She was supported by painters, a family friend Spiridon Spiro

Bocaric (1876-1941) and Pero Popovic (1881-1941), Vera's professor at the High School. She acquired the Academy diploma in 1923. Formed in the environment of Prague, where in those years dominated plein-air style of painting, Vera Milic could not resist, could not take a step away from this way of painting. Her painting had always solid compositions, confident drawings, dense forms and all this was topped with plenty of light.

Forgotten in her environment, as well as many others, while the other one was unwilling to valorize her, painting of Vera Milic remained, certainly unfairly, under the veil of silence and oblivion, for decades. We retrieve painting of Vera Milic with a word, writing it down, not only in the book of Vera's hometown, but permanently record her in the painting map of our twentieth century.